

1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

UČEBNÍ OSNOVY

1. 2 Cvičení z českého jazyka

Cvičení z českého jazyka

7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina

Charakteristika

Žáci si tento předmět vybírají v rámci nabídky volitelných předmětů a třídy v ročníku jsou děleny na skupiny.

V předmětu se procvičují veškerá témata daná RVP z předmětu český jazyk. Při této realizaci se plynule navazuje na znalosti a vědomosti žáků získaných v hodinách českého jazyka, ty se dále prohlubují. Klade se důraz na jazykovou výchovu, komunikaci, rozvíjení slovní zásoby, stylistických dovedností a správné používání gramatiky.

Při výuce cvičení z českého jazyka si vyučující i žáci uvědomují, že kvalita znalostí a užívání českého jazyka je základním znakem úrovně všeobecné vzdělanosti žáků ZŠ. Je nutné vědět, že jde o nástroj funkčního dorozumívání a integrace do lidských společností. Žáci si uvědomují, že znalost mateřského jazyka je prvním předpokladem úspěšného vzdělávání v dalších oblastech.

Cíle:

V předmětu cvičení z českého jazyka si žáci osvojují spisovnou podobu mateřského jazyka na základě získaných vědomostí a dovedností. Směřují k přesnému a logickému myšlení a následně k přehlednému a srozumitelnému vyjadřování.

Žáci procvičují různá jazyková sdělení – psaná i čtená, trénují četbu s porozuměním, správné kultivované psaní, analyzují texty, posuzují a hodnotí obsah textu. Umí určit stavbu textu a jeho formální stránku.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Všichni vyučující cvičení z českého jazyka využívají moderních forem a metod práce, jako je práce ve skupině, kooperativní učení, problémové úkoly, samostatná práce. Je využívána AVT, výuka v knihovně, internet.

*Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce*

V hodinách českého jazyka a literatury učitelé směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žáci vyhledávají a třídí informace a využívají je v procesu učení a tvůrčích činnostech, chápou důležitost znalostí českého jazyka pro výuku dalších předmětů, důležitost bezchybného písemného projevu pro celý další život, stejně jako důležitost používání plynulého mluveného projevu.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci se učí zdůvodňovat správnost gramatických jevů, řešit problémové situace, se kterými se setkávají v literárních ukázkách, učí se svá rozhodnutí obhájit a nést za ně zodpovědnost. Ve cvičení z českého jazyka žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní:

Učitel vede žáka k výstižnému, souvislému, kultivovanému písemnému i ústnímu projevu, žák rozumí různým typům textů, dovede o nich diskutovat, argumentovat, vyjádřit svůj vlastní názor. Pro účinnou komunikaci s okolním světem žáci využívají dostupné informační a komunikační prostředky a učí se naslouchat a respektovat i názory druhých.

Kompetence sociální a personální:

Žáci společně vedou diskusi nad problémy, rozebírají je, hledají východiska, učí se hodnotit práci skupiny či svých spolužáků, efektivně ve skupinách spolupracují, vytvářejí spolu s učiteli pravidla pro skupinovou práci a učí se řídit a usměrňovat svoje jednání a chování.

Kompetence občanské:

Učitel vede žáky k respektu a úctě ke kulturnímu dědictví českého jazyka.

Kompetence pracovní:

Žáci se učí aktivně zapojovat do olympiády českého jazyka, přispívají do ročenky školy, účastní se recitačních soutěží, jsou členy dramatického kroužku.

Dílčích výstupů dosahuje každý žák podle svých schopností.

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

Roč.	Výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Poznámky
7.		Tvarosloví	
	<p>ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje slovní druhy ohebné a neohebné • aktivně pracuje s tvary ohebných slovních druhů 	slovní druhy ohebné a neohebné	
		Pravopis	
	<p>ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	psaní velkých písmen, koncovky jmen a sloves	
		Skladba	
	<p>ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá věty jednočlenné a dvojčlenné • vyhledává a určuje základní větné členy • seznamuje se s druhy vět vedlejších • nahrazuje větné členy vedlejšími větami 	jednočlenné a dvojčlenné věty, větné členy, druhy vět vedlejších	
8.		Obecné výklady o českém jazyce	
	<p>ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</p> <p>ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</p>	slovanské jazyky, útvary českého jazyka, jazyková kultura, obohacování slovní zásoby	

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

	<p>ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</p> <ul style="list-style-type: none"> • odlišuje spisovný a nespisovný projev, nářečí, obecnou češtinu • má přehled o slovanských a světových jazycích 		
		Mluvnické kategorie jmenné a slovesné	
	<p>ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • běžně používá jmenné a slovesné kategorie v jazykovém projevu mluveném a psaném • skloňuje přídavná jména a zájmena 	podstatná jména, skloňování jmen obecných, přejatých	
		Slovesné tvary	
	<ul style="list-style-type: none"> • běžně používá jmenné a slovesné kategorie v jazykovém projevu mluveném a psaném 	přídavná jména, zájmena, slovesa	
		Stavba věty	
	<p>ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozezná větu jednoduchou a souvětí 	stavba věty, věta jednočlenná, dvojčlenná, jednoduchá	
		Základní větné členy	
	<ul style="list-style-type: none"> • upevňuje vědomosti o základních a rozvíjejících větných členech 	základní větné členy, rozvíjející větné členy, několikanásobný	
		Souvětí	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje věty hlavní od vedlejších • tvoří souvětí podřadná a souřadná 	souvětí, určování vět hlavních a vedlejších, spojování vět spojovacími výrazy	
9.		Obecné výklady o jazyce	
	<p>ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu • volí vhodné jazykové prostředky pro určitý komunikační záměr 	řeč, jazyk, projev mluvený a psaný	

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

		Zvuková stránka jazyka	
	<ul style="list-style-type: none"> • správně vyslovuje hlásky a hláskové skupiny 	samohlásky, souhlásky, spodoba znělosti	
		Pravopis	
	<p>ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičuje známá pravidla pravopisu 	pravopis lexikální, tvaroslovný, skladební	
		Tvoření slov	
	ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	stavba slova, odvozování, skládání, zkracování	
		Ohebné slovní druhy	
	<ul style="list-style-type: none"> • správně skloňuje podstatná jména • skloňuje a stupňuje přídavná jména • používá správné tvary zájmen a číslovek • vhodně používá slovesné tvary 	slovní druhy ohebné, podstatná jména obecná a vlastní, hromadná a pomnožná, stupňování přídavných jmen	
		Neohebné slovní druhy	
	<ul style="list-style-type: none"> • vhodně používá neohebné slovní druhy 	příslovce, příslovečné spřežky	
		Větné členy	
	<p>ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozezná větu jednoduchou a souvětí určuje větné členy 	skladební dvojice, věta jednočlenná, dvojčlenná, sponová slovesa	
		Souvětí	
	<ul style="list-style-type: none"> • hledá rozdíly ve stavbě věty a souvětí • orientuje se v rozdílech mezi větou jednočlennou a dvojčlennou • rozlišuje 	souvětí souřadné a podřadné, věty hlavní a vedlejší, druhy vět vedlejších, poměry mezi větami v souřadném souvětí	